

MAAELUMINISTEERIUM

Jüri Ratas
Peaminister

22.11.2019 nr 1.1-6/1327

Austatud härra peaminister

Maaeluminister on mulle kahel korral esitanud arvamuse avaldamiseks materjalid minu vabastamiseks teenistusest koostöö mittelaabumise tõttu.

Esimesel korral (11.11.2019) mingeid sisulisi põhjendusi esitatud ei olnud. Oma arvamuses kirjutasin järgmist: „Ministeeriumi kantsleri vabastamine koostöö mittelaabumise tõttu on põhjendatud, kui kantsler ei saa hakkama oma ametiülesannete täitmisega. Ministri ebakohase käitumise varjamine ei kuulu ministeeriumi kantsleri ametiülesannete hulka. Nagu ütles õiguskantsler, ministril ei ole õigust nõuda ametnikelt seaduse rikkumist ja valetamist. Seega on vabastamine koostöö mittelaabumise tõttu otsitud põhjus, et karistada mind selliste andmete avalikustamise eest, mis on küll õiged, kuid võivad jätta avalikkusele ministrist halva mulje. Haldusakti andmise formaalne põhjus peab kokku langema selle andmise tegeliku põhjusega. Praegusel juhul need kokku ei lange ja seetõttu oleks tegemist ebaseadusliku teenistusest vabastamisega.“.

Teist korda esitas maaeluminister samad materjalid mulle ja Riigikantseleile 20.11.2019, lisandunud oli seletuskiri.

Seletuskirjast selgub, et mulle heidetakse ette erinevat arusaama „ministeeriumi aparaadi ja allasutuste rolli kohta riigivalitsemisel“. Räägitakse bürokraatlikust ja sektorile vastanduvast jäigast tööstiilist, aga ühtegi konkreetset näidet toodud ei ole.

Minister räägib sektorile vastanduvast jäigast tööstiilist. Milline on sotsiaalpartnerite hinnang minu tegevusele? Hiljuti Riigikantselei juures asuva Tippjuhtide Kompetentsikeskuse poolt läbi viidud hindamise tulemused näitavad, et igati positiivne. Olen saanud sotsiaalpartneritelt palju positiivset tagasisidet oma töö kohta ka põllumajanduse ja kalanduse valdkonna arengukava aastani 2030 koostamise käigus viimase kahe aasta jooksul.

Kirjutatakse, et ilmutasin vastuseisu erakorralise toiduohutuse auditi läbiviimisele. Tõesti väljendasin oma arvamust, et riigikontrolli audit on juba välja toonud palju olulisi puudusi, mille elluviimisega tuleks kohe tegelema hakata ning et paralleelselt on veel käimas protsessid, millede raames me analüüsime kõiki ministeeriumi teenuseid (sh toiduohutus) ja ka nende

protsesside käigus oleme juba edasised vajalikud tegevused kaardistanud. Nimetasin ka seda, et arvatavasti ei soovita uut auditit läbi viia mitte niivõrd täiendavate sisuliste puuduste leidmiseks kuivõrd selleks, et kasutada tulemusi kavandatavate personaliotsuste põhjendamiseks. Nimelt oli majas juba pikka aega levinud info, et kavatakse lahti saada mõnedest toiduohutuse valdkonnaga seotud inimestest. Ministri poolt tehtud struktuurimuudatuste ettepanekud on seda infot tänaseks ka kinnitanud. Mingit minu ja ministri vahelist vastuseisu aga sellest arutelust ei tekkinud ning oma arvamuse väljendamine ei peaks selleks ka mingit põhjust andma. Arvatavasti on erakorralisest auditist rääkides väga kõnekas ka asjaolu, et minister kaasas auditit läbiviivasse meeskonda oma mittekoosseisulise nõuniku hr Urmas Arumäe.

Minister pole mulle oma ametisoleku aja jooksul teinud ühtegi suulist või kirjalikku märkust, mida ma oleksin saanud käsitleda etteheitekena. Vastupidi, ministri suurt rahulolu minu tööga näitab mulle oktoobri lõpus makstud tulemustasu. Selle suurus ületab oluliselt kuupalka ja ükski eelmine minister pole mulle nii suurt tulemustasu maksnud.

Ükski ministri poolt välja toodud koostöö mittelaabumise põhjustest ei ole tõsiseltvõetav. Sellest tulenevalt kavatsen vabastamise otsuse, kui see peaks tehtama, kohtus vaidlustada.

Miks siis minister ikkagi soovib kantsleri teenistusest vabastada? Põhjuse on minister ise hiljuti sotsiaalmeedias avaldanud (vt alljärgnev kaldkirjas tekst).

«Niisiis maaeluministeeriumi kantsler Illar Lemetti on avalikustanud ametnike ja nõunike vahelise arutelu PRLA volituse teemal.

Mida sellest arvata? Lemetti ise ilmselt usub, et on saatnud ajakirjandusele midagi sellist, mis kutsub esile valitsuskriisi. Paraku kõik need, kes lugeda oskavad, saavad kohe aru, et Lemetti on tulistanud paukpadruniga.

Esiteks, kõik minu ja mu nõuandjate kirjavahetuses viitab ju andmete kogumisele, et asjadest aru saada. Kirjavahetusest selgub, et Urmas Arumäe ja Maido Pajo ja teised asjasse puutuvad suhtlevad omavahel palju ning puudub kirjakoht, kus Urmas Arumäe mulle nõu annab. Kinnitan jätkuvalt, et Arumäe ei ole mul soovitanud volitusele kas allkirja anda või allkirjast loobuda.

Teiseks, kirjavahetus puudutab seda n-ö esimest volikirja, millele ma allkirja andsin. Süüdistus ministrile on aga n-ö teise volikirja osas, millest ma sain samade lisatud materjalide põhjal teada alles 30. augustil 2019. See tähendab, et kantsler lihtsalt valetab.

Kolmandaks, Lemetti rikub seadust. Nõunike kirjavahetus on ametisiseseks kasutamiseks. Samuti on advokaadilt ministrile tulnud informatsioon konfidentsiaalne, eriti nõunike ja ministri vaheline kommunikatsioon.

Lemetti on tõestanud, et tema koht ei ole avalikus teenistuses.»

Ka selles postituses toodud väited valetamise ja seaduserikkumise kohta ei vasta tõele. Viimast on juba vastavad ametid kinnitanud.

Mis oli peamine põhjus, mis ajendas mind 9. novembril avaldama kirjutist, kus juhtisin tähelepanu erinevustele ministri väidetu ja tegelikult juhtunu vahel? Minister oli oma sama

päeva pressiteates (kaldkirjas tekst) väitnud järgmist.

"PRIA kui maaeluministeriumi allasutus küsis minult volitust kahe kriminaalasja puhul, et nad saaksid esindada riiki vaidluses firmade vastu, kellelt nõutakse tagasi toetusraha. Esimese ühekordse volituse kohtuasja lahendamiseks kirjutasin alla pärast seda, kui meie õigusosakonna jurist kinnitas, et tegemist on volitusega, millel ei ole tagasiulatuvat mõju. Teise volituse puhul kinnitati mulle, et see on jätkuva kohtuprotsessi tarbeks olev volitus, mil on ka tagasiulatuva mõju;" selgitas Järvik, ning lisas, et ühtlasi tõusetus küsimus, kas tõesti peab minister iga kohtuasja ajamiseks PRIA-le eraldi volituse andma.

Saatsin riigisekretäri uurimiskomisjonile tõendusmaterjalid, et need väited (kinnitamise kohta) ei vasta absoluutselt tõele. Ükski õigusosakonna jurist ei ole ministrile midagi sarnast väitnud ja kui minu kolleegi tahetakse ära kasutada mingites hämarates tehingutes, siis ma ei saa kuidagi reageerimata jätta.

Kas ma oleksin võinud oma 9. novembri kirjutise ja kaasnevad materjalid avaldamata jätta? Muidugi oleksin, kui minister ei oleks jätkanud tõele mittevastavate väidete avalikku levitamist. Samal hommikul tegin ministrile e-kirja (vt allpool) teel ettepaneku asjaolud selgeks rääkida. Kahjuks minister seda ettepanekut vastu ei võtnud. Minister küll korra helistas, aga ei soovinud arutada sisulisi küsimusi.

From: Illar Lemetti

Sent: laupäev, 9. november 2019 08:20

To: Mart Järvik <Mart.Jarvik@agri.ee>

Subject: arutelu

Tere

Minu arvates oleks vajalik, et me ka omavahel enne esmaspäeva neid üleval olevaid teemasid arutaksime. Kui pead seada vajalikuks, siis mina olen valmis seda igal ajal tegema.

Tervitustega

Illar

Mulle on ette heidetud ka seda, et miks ma võimalike kahtlustega (huvide konflikti jm osas) prokuratuuri poole ei pöördunud. Etteheidete tegijad võivad olla kindlad, et prokuratuurile esitamist väärivad dokumendid on sinna ka esitatud. Teatasin käesoleva aasta septembri alguses prokuratuurile võimalikust korruptsioonijuhtumist ning novembris käisin Politsei- ja Piirivalveameti keskkriminaalpolitsei korruptsioonikuritegude büroos ütlusi andmas.

Tulles tagasi minu teenistusest vabastamise ettepaneku juurde, siis korruptsioonivastase seaduse § 6 lõige 4 sätestab jagatud tõendamiskohustuse ning eelduse, et kui ei ole tõendatud vastupidist, lähtutakse sellest, et ebavõrdne kohtlemine toimus korruptsioonijuhtumist teatamise tõttu. Esiteks ei ole maaeluminister Mart Järvik üldse tõendanud, et meie vahel koostöö ei laabu. Teiseks ei ole maaeluminister Mart Järvik tõendanud, et minu vabastamine ei toimu võimalikust korruptsioonijuhtumist teatamise tõttu. Seetõttu tuleb eeldada, et ta soovib minu vabastamist just nimelt korruptsioonijuhtumist teatamise tõttu. Seega on õigusvastane maaeluminister Mart Järvi poolt sellise ettepaneku esitamine nagu ta 20.11.2019. a

valitsuskabinetile esitas ning õigusvastane oleks ka Vabariigi Valitsuse poolt ettepaneku alusel korralduse vastuvõtmine.

Kuigi avalikkuses on püütud tekitada narratiivi, et meil on ministriga tekkinud erimeelsused poliitikakujundamise osas, nii see mingil juhul ei ole.

Austatud peaminister, miks ma seda kõike kirjutan? Riigisekretäri komisjoni materjalidest on näha, millega on maaeluminister ja tema nõunik(ud) ministeeriumis poole aasta jooksul tegelenud ja teate ilmselt sedagi, et mõned väga olulised asjaolud pole veel avalikkuse ette jõudnud. Kõik toimunu lihtsalt ei saanud ja ei saa jääda Maaeluministeeriumi seinte vahele.

Riigikogu korruptsioonivastases komisjonis küsiti minult, kas olen käitunud nõ hea tava kohaselt? Jah olen, sest tõe rääkimine ja tõe avaldamine on alati olnud hea tava.

Palun seda kirja mitte käsitleda minu arvamusena ja vastusena maaeluministri poolt esitatud Vabariigi Valitsuse korralduse „Maaeluministeeriumi kantsleri teenistusest vabastamine“ eelnõu kohta. Oma arvamuse ja vastuväited korralduse eelnõu kohta esitan maaeluministrile eraldi kirjaga.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Illar Lemetti
Kantsler

Teadmiseks: Vabariigi Valitsuse liikmed, riigisekretär, õiguskantsler, riigikontrolör